Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

За сталінскія КАДРЫ

Орган партбюро, рэктарата, камітэта ЛКСМБ, прафкома і мясцкома Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя В. І. Леніна

№ 25 (211)
Чацвер
16
снежня
1954 г.

Цана 20 кап.

ЧАС НЕ ЧАКАЕ!

Набліжаецца зімовая экзаменацыйная сесія. Да яе засталося менш 20 дзён.

Усе сілы навукова-педагагічных кадраў, усе формы грамадскай работы і, нарэшце, максімум сіл і часу саміх студэнтаў павінны быць накіраваны на тое, каб удасканальваць свае веды і выявіць іх у час экзаменаў з найбольшай глыбінёй.

Наша Партыя і Урад штодзённа клапоцяцца аб тым, каб зрабіць падрыхтоўку спецыялістаў больш глыбокай, больш звязанай з запатрабаваннямі жыцця, з патрэбамі вытворчасці, культурных і асветных устаноў. Між тым, належнай напружанасці ўсіх звеняў работы універсітэта яшчэ не адчуваецца.

Дэканаты здалі на разгляд вучэбнай часткі графік экзаменаў. Што-ж датычыцца залікаў, то яны плануюцца па меры заканчэння чытання лекцый па дамаўленню паміж студэнтамі і выкладчыкамі. Увогуле ніякага графіка залікаў не выпрацоўваецца. Між тым гэта можа прывесці да таго, што ў адзін дзень апошняга тыдня заняткаў будуць здавацца залікі і па замежных мовах, і па спецыяльных прадметах, і па фізічнай падрыхтоўцы. Вопыт вучыць нас, як нежадана гэта, асабліва для студэнтаў малодшых курсаў. Нельга наводкуп асобным выкладчыкам і студэнтам-першакурснікам аддаваць такую справу, як вызначэнне тэрмінаў залікаў. Калі расклад экзаменаў зацвярджаецца вучэбнай часткай рэктарата, то графік залікаў павінен быць вызначан не асабістай дамоўленасцю кожнага выкладчыка асобна, а дэканатам.

Нецярпіма, што кафедры ўсё яшчэ зацягваюць абмеркаванне пытанняў экзаменацыйных білетаў і методыкі апытвання ў адпаведнасці з новымі праграмнымі запатрабаваннямі. Між тым, калі гэтыя пытанні будуць папранейшаму абмяркоўвацца за два—тры дні да пачатку сесіі, то гэта адлюструецца не толькі на пратаколах, але і на якасці адказу. Своечасовае абмеркаванне пытання аб падрыхтоўцы да экзаменаў дасць магчымасць аказаць дзейсную дапамогу студэнтам у іх самастойнай падрыхтоўцы на калоквіумах і кансультацыях, дазволіць аказаць дапамогу і маладым выкладчыкам.

Даўно пара дэканатам павесці рашучую барацьбу з бескарыснай тратай часу. Трэба паставіць у строгія рамкі толькі пэўнага пазавучэбнага часу работу самадзейных і спартыўных калектываў, не перагружаючы студэнтаў. Трэба больш усяго даражыць часам студэнта і вучыць яго беражліва расходваць гэты час, запаўняць яго працай сур'ёзнай і ўдумлівай. Толькі пры ўмове, што намаганні дэканатаў кафедраў і грамадскіх арганізацый аб'еднаюцца ў дапамозе студэнтам пры падрыхтоўцы да экзаменаў, мы будзем мець дадатныя вынікі. Між тым, факты гавораць, што з пераходам кабінетаў на двухзменную работу з рабочых абставін у вучэбных карпусах многа недахопаў.

Выключна мала займаюцца вучэбнымі пытаннямі нашы комсамольскія і профсаюзныя арганізацыі. Так, напрыклад, камітэт ЛКСМБ яшчэ ў сярэдзіне лістапада абмяркоўваў справаздачу комсамольскай арганізацыі аддзялення фізікі аб вучэбнай рабоце і падрыхтоўцы да сесіі. Былі ўскрыты факты сістэматычнага пропуску заняткаў па асновах марксізма-ленінізма і замежных мовах. Былі выяўлены факты дрэннай работы групавога, «калектыўнага» рашэння задач асобнымі студэнтамі малодшых курсаў. Называліся фаміліі «вечных хвасцістаў» Цэдрык (III курс), Іванова (IV курс) і Русецкага, (IV курс). Аднак прынятае рашэнне застаецца невыкананым. На тым-жа аддзяленні фізікі ёсць і добрыя студэнты, і адстаючыя. Чаму-б комсамольскай і профсаюзнай арганізацыям аддзялення не заслухаць кароткіх справаздач гэтых студэнтаў аб тым, як яны рыхтуюцца да сесіі? Чаму-б не запрасіць загадчыкаў кафедраў і старэйшых таварышаў—выкладчыкаў на гэтыя комсамольскія выворчыя лятучкі з просьбай навучыць працаваць самастойна?

Як паказалі нядаўнія сходы актыву факультэцкіх насценных газет, у якім удзельнічала каля 100 чалавек, гэтыя органы часта праходзяць міма галоўнага ў нашым універсітэцкім жыцці—міма вучэбнай работы. Калі газеты і пішуць па гэтаму пытанню, то суха і вяла, не называючы прозвішчаў, каб нікога не пакрыўдзіць.

Яскравым прыкладам бязрукасці нашых грамадскіх арганізацый у пытаннях вучобы з'яўляецца гісторыя з вітрынай выдатніка. З мінулагоднімі фатаграфіямі яе перасоўвалі з месца на месца, пакуль фатаграфіі не знялі і не закінулі гэтую вітрыну далей ад вачэй, у цёмны закутак.

Час не чакае. З усёй напружанасцю павінны рыхтавацца студэнты да сесіі. Партыйная, комсамольская і профсаюзная арганізацыі, дэканаты павінны ўсю сваю ўвагу звярнуць на на падрыхтоўку да экзаменаў, каб зімовая экзаменацыйная сесія прайшла на высокім узроўні, а студэнты паказалі высокія і трывалыя веды.

А. ХАРКЕВИЧ

С НАМИ ПАРТИЯ

Когда опять
завыл за океаном,
разинув пасть,
клыкастый капитал
и замахнулся
в бешенстве ураном
на тех, кто судьбы
с Партией связал,—
единодушным,
твёрдым и горячим
был наш ответ,
продуманный вполне:
У нас есть Партия,
а это значит—
не быть войне!
Мы, как один,
стоим на вахте мира:
растим хлеба,
возводим города,—
чтобы вселялись.
в новые квартиры
простые люди
мирного труда.
И нам везде
сопутствуют удачи:
мы молоды
душой—не по годам!
У нас есть Партия,
а это значит—
цвести садам!
Мы охраняем
дело мира зорко.
Но если вы
развяжете войну,—
не усидеть вам
в собственном Нью-Йорке,
не спрятаться
за боннскую спину!
Нам не впервой
давать чужинцам сдачи,
не хвастаясь,
об этом говорим:
У нас есть Партия,
а это значит—
мы победим!

У АБСТАНОЎЦЫ АДНАДУШША І ЗГУРТАВАНАСЦІ

* * *

СВЯТА СОВЕЦКАГА НАРОДА

Будынак Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя В. І. Леніна, дзе размясціўся выбарчы ўчастак № 1, у святочным убранні. Яшчэ задоўга да пачатку галасавання нястрымным патокам сюды накіроўваюцца выбаршчыкі. Ідуць групамі, ідуць сем'ямі, ідуць паасобку.

Вось даносяцца акорды гармоніка, чуецца задорная песня. Гэта ідзе моладзь: шчаслівыя радасныя юнакі і дзяўчаты. Многія з іх будуць галасаваць упершыню.

Шэсць гадзін раніцы. Старшыня выбарчай камісіі т. Краўцоў віншуе выбаршчыкаў з вялікім святам і запрашае іх прыступіць да галасавання. З адказным словам выступае выбаршчык Савелій Герасімавіч Сідарэнка:

— Разам з усім совецкім народам мы будзем галасаваць за кандыдатаў у народныя суды і народныя засядацелі. Галасуючы за блок комуністаў і беспартыйных, мы галасуем за лепшых людзей нашага народа, народа-стваральніка, народа-пераможца. Мы зноў дэманструем давер'е Комуністычнай партыі, якая вядзе наш народ да новых перамог. Я заклікаю ўсіх выбаршчыкаў аддаць свае галасы за лепшых людзей нашай Радзімы—кандыдатаў у народныя суды і засядацелі.

Адной з першых атрымоўвае бюлетэнь студэнтка другога курса аддзялення журналістыкі Ларыса Краснеўская. Яна ўпершыню ў сваім жыцці падышла да выбарчай урны і таму прыкметна хвалюецца. Вось апускаюць бюлетэні Віталі Кавальчук, Валянцін Усціновіч, Адам Зыль, Павел Місько і другія.

Некаторыя выбаршчыкі прышлі з дзецьмі. Для маленькіх грамадзян ёсць асобны пакой—дзіцячы. Студэнтка універсітэта Донара Малчанава ветліва сустракае будучых выбаршчыкаў. У час свайго дзяжурства ў дзіцячым пакоі яна змагла стварыць дзецям культурны і цікавы адпачынак.

Прагаласаваўшы, выбаршчыкі доўга не разыходзяцца. Адны з іх ідуць на агітпункт, каб прачытаць новы часопіс, газету, другія—у клуб, дзе выступаюць калектывы мастацкай самадзейнасці.

З рэпрадуктараў далятаюць танцавальныя мелодыі. Моладзь весела кружыцца ў парах.

Так прайшоў радасны дзень у жыцці нашых людзей—дзень выбараў народных суддзяў і народных засядацеляў. Выбары яшчэ раз падкрэслілі адзінства і згуртаванасць совецкага народа.

В. ВАСІЛЬЕЎ.

РАДАСНЫ ДЗЕНЬ

Дзень выбараў у народныя суды з'явіўся самым радасным у маім жыцці. У гэты дзень разам з тысячамі юнакоў і дзяўчат я ўпершыню аддаў свой голас за лепшых людзей маёй Радзімы—за народных суддзяў і народных засядацеляў.

Толькі ў краіне соцыялізма чалавек мае шырокія правы—выбіраць і быць выбраным. Толькі ў нашай цудоўнай краіне для моладзі адчынены шырокія дзверы ў навуку.

Аддаўшы свой голас за народных суддзяў і народных засядацеляў, я прагаласаваў за сваё шчасце і сваё будучае.

Н. СЛАБКО,
студэнт I курса філалагічнага факультэта, беларускае аддзяленне мовы і літаратуры.

Галасую першы раз

На ўсё жыццё запомніцца мне дзень выбараў у народныя суды. Упершыню ў сваім жыцці, атрымаўшы выбарчыя бюлетэні, я адчула сябе поўнапраўным грамадзянінам нашай вялікай Радзімы. З вялікім хваляваннем я падыходзіла да выбарчай урны, каб аддаць свой голас за лепшых сыноў і дачок нашага народа, якія заклікаы стаяць на варце соцыялістычнай законнасці, актыўна змагацца з парушальнікамі правілаў соцыялістычнага грамадства. Совецкая Канстытуцыя дала ўсе правы народам совецкай краіны. Я шчаслівая таму, што мне, простай сялянскай дзяўчыне, дана магчымасць вучыцца ў вышэйшай навучальнай установе, што я магу разам з усім совецкім народам аддаць свой голас за лепшых людзей Радзімы.

Вялікую ўдзячнасць хочацца выказаць роднай Комуністычнай партыі і Совецкаму Ураду, якія далі нам права радасна жыць, вучыцца і свабодна выбіраць лепшых людзей ва ўсе грамадскія ўстановы.

Е. САЛАНОВІЧ,
студэнтка II-га курса філалагічнага факультэта.

НА ПРАКТЫЧНЫХ ЗАНЯТКАХ

На чацвертым курсе аддзялення геалогіі пачаліся практычныя заняткі, якімі кіруе дацэнт П. С. Самадураў. На іх студэнты знаёмяцца з метадамі апрацоўкі палявых матэрыялаў, з навейшымі метадамі даследавання асадачных парод. За час летняй практыкі быў сабраны багаты матэрыял, абагульненне якога мае практычнае значэнне для народнай гаспадаркі.

Даныя аб лёсавых пародах, на якіх у асноўным праходзяць трасы паўднёвых арашальных каналаў, выклікалі ажыўленыя спрэчкі сярод студэнтаў. Практычныя заняткі праходзяць цікава, і таму будучыя геолагі не толькі рэгулярна наведваюць, але і актыўна ўдзельнічаюць у іх. Змястоўна выступаюць на занятках студэнты Салагуб і Крывадубскі.

Тэмы практычных заняткаў зацікавілі Г. Хруль і З. Давідовіч. Яны рашылі працягваць над імі работу ў студэнцкім навуковым гуртку, прысвяціць гэтым тэмам курсавыя даследаванні.

***На здымку:** П. С. Самадураў (крайні направа) праводзіць практычныя заняткі па геалогіі са студэнтамі чацвертага курса геолага-геаграфічнага факультэта.*

Шлях у навуку

Універсітэт святкаваў сваё трыццацігоддзе. 30 кастрычніка 1951 года ў Вялікім тэатры оперы і балета сабраліся на ўрачысты вечар выкладчыкі і студэнты вышэйшых навучальных устаноў, партыйныя і комсамольскія работнікі горада. Гэты дзень, такі памятны для ўсіх, хто ўдзельнічаў у свяце, быў адным з самых радасных і светлых для Антона Рабушкі, тады яшчэ студэнта III курса фізіка-матэматычнага факультэта.

— Заснаванне Беларускага дзяржаўнага універсітэта,—слухаў Антон голас дакладчыка,—з'явілася вынікам перамогі Вялікай Кастрычніцкай социялістычнай рэвалюцыі. У гістарычным дэкрэце, падпісаным В. І. Леніным у 1919 годзе, гаварылася: «У азнаменаванне Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 года, якая распрыгоніла працоўныя масы ад палітычнага, эканамічнага і духоўнага прыгнёту з боку эксплуататарскіх класаў і адкрыла ім шырокія шляхі да крыніц ведаў і культуры, адкрыць рад новых універсітэтаў...».

...Гэта за тое, каб для Антона і яго таварышаў былі шырока адкрыты дзверы ў навуку, бацька Антона пайшоў добраахвотнікам на грамадзянскую вайну і ў складзе асобага атрада знішчаў кулацкія банды. Гэта за вялікае права на навуку, якога цяпер ад Антона не адбярэ ніхто, бацька яго заплаціў сваёй крывёю, цяжка паранены куляй бандыта ў той самы год, калі ў Мінску пачалося будаўніцтва універсітэта...

Цяпер універсітэт адзначаў свой трыццацігадовы юбілей. Лепшых яго студэнтаў, лепшых актывістаў Цэнтральны Камітэт Комсамола Беларусі ў дзень універсітэцкага свята ўзнагароджваў Ганаровымі граматамі. За выдатныя поспехі ў вучобе, за вялікую грамадскую работу грамату ЦК ЛКСМБ атрымоўвае і Антон Рабушка.

Тады-ж Антону, студэнту III курса, прысвайваецца персанальная стыпендыя імя XV-годдзя ВЛКСМ.

Поспехі, здабытыя паўсядзённай, настойлівай працай, ніколі—ні цяпер, ні пазней—не кружылі Антону галавы. Вучыцца выдатна Антон лічыў сваім абавязкам—галоўным і непасрэдным. З першых год вучобы на універсітэце ён прывучыў сябе да паслядоўнасці і сістэматычнай працы ў аваладанні нялёгкімі дысцыплінамі, якія вывучаюцца на аддзяленні матэматыкі. Выпрацаваў свой метад планавай работы. Свой рабочы час Антон размяркоўваў на некалькі тыдняў наперад. На бліжэйшыя дні складаў больш дэталёвы план—«праграму-мінімум».

— Я ніколі не паўтараю толькі адзін прадмет,—вучыў Антон паслядоўнасці і сваіх таварышаў,—а чаргую вывучэнне кожнага з іх. Напрыклад, пасля працы над палітэканоміяй вывучаю адну з фізіка-матэматычных дысцыплін. Такі метад самастойных заняткаў найбольш рацыянальны. Ён дазваляе лепш засвоіць кожны прадмет, пазбегнуць пераўтамлення.

У сваім плане Антон улічваў усё—і вучобу, і работу ў навуковым гуртку, і выкананне грамадскіх даручэнняў, і заняткі спортам, самадзейнасцю.

І ён паспяваў усюды. У навуковым гуртку распрацоўваў даклады па дыферэнцыяльнай геаметрыі. Узначальваў шэфскую работу факультэта, затым культмасавую. Танцавальны калектыў фізмата, у якім удзельнічаў і сам Антон, займаў першыя месцы на універсітэцкіх аглядах студэнцкай мастацкай самадзейнасці. Быў старшынёй прафсаюзнага бюро факультэта. Рабушка атрымаў III разрад па лёгкай атлетыцы, навучыўся добра бегаць на канках.

Але і на гэтым Антон не заспакойваўся. Ён выступае ў складзе харэаграфічнага калектыва універсітэта, на IV курсе пачаў трэніравацца ў стральбе і праз год атрымаў II разрад па стралковаму спорту.

Такім неўтаймаваным Антон быў перш за ўсё ў вучобе.

На IV курсе ён стаў займацца тэнзарным вылічэннем—адным з раздзелаў геаметрыі, які мае надзвычай важнае значэнне ў фізіцы і, у прыватнасці, у тэорыі адноснасці. Раздзел дыферэнцыяльнай геаметрыі «Тэорыя сетак на паверхні», дзе прымяняецца тэнзарны аналіз, стаў тэмай дыпломнага даследавання Антона. Праз год, ацэньваючы веды Антона, дацэнт І. З. Фішэр меў усе падставы заявіць: «Таварыш Рабушка атрымаў добрую падрыхтоўку па тэнзарнаму аналізу і неэўклідавай геаметрыі», а дацэнт А. Н. Нахімоўская піша ў рэцэнзіі на работу Антона: «Даследаванне паказвае, што тав. Рабушка здольны да самастойнай навукова-даследчай працы і можа з поспехам займацца ў аспірантуры».

У чэрвені гэтага года вучоны совет факультэтаў прыродазнаўчых навук рэкамендаваў выпускніка фізіка-матэматычнага факультэта А. П. Рабушку ў аспірантуру па спецыяльнасці «матэматыка». Лепшай характарыстыкай Антону быў яго дыплом выдатніка.

Уступныя экзамены ў аспірантуру Антон вытрымаў паспяхова. Тэнзарны аналіз—круг яго студэнцкіх інтарэсаў—стаў галіною яго аспіранцкіх даследаванняў.

— Вялікая будучыня належыць тэнзарнаму вылічэнню,—гаворыць Антон.—У працах нашых вучоных гэта паказана даволі ясна. А зараз мне трэба будзе пазнаёміцца і з замежнай літаратурай па гэтаму пытанню.

Будучы студэнтам, Антон вывучаў французскую мову. Вывучэнне яе працягвае ён і цяпер. Але-ж па праблемах, якія цікавяць Антона, існуе значная літаратура на англійскай мове. Вывад аб неабходнасці вывучаць англійскую мову ў аспірантуры для Антона быў самым натуральным. І ён вывучае абедзве мовы паралельна.

Яшчэ адна важная падзея адбылася ў жыцці Антона;—комсамольская канферэнцыя абрала Антона Рабушку членам камітэта комсамола універсітэта.

У комсамольца-аспіранта Антона Рабушкі многа цяпер работы—і навуковай, і грамадскай. Яшчэ больш яе, наперадзе. Многае трэба ведаць, многае трэба ўмець, каб заваяваць высокае званне советскага вучонага!

А. МАЖЭЙКА.

ФЕЛЬЕТОН

СТУДЭНТ — ЖУЛІК

«Жыццё кароткае—трэба жуіраваць»,—крычаў у будуары баранесы, адзеты у жаночую спадніцу п'яны чыноўнік Іван Савіч Паджабрын, герой адной з аповесцей І. А. Ганчарова.

Падобнага роду «філасафічныя» думкі кіравалі і ўчынкамі вечна п'янага студэнта Егісарана ў час арганізацыі дэбошу на кватэры гаспадыні, у якой ён жыў, не плоцячы ні капейкі, ужо трэці месяц.

Туга прыходзілася іншы раз Івану Савічу. Выратоўваючыся ад непрыемнасцей, пецербургскаму аматару папоек і «клубнічкі» не раз прыходзілася пераязджаць з кватэры, іншы раз вельмі зручнай, бо яна была «з пунькаю» і «леднічком», дзе на лёд можна было паставіць дыню.

Невядома, ці былі ў Егісарана ляднічок, пунька і ці любіў ён дыні. Але за жаночым полам, як і Іван Савіч, любіў павалачыцца. Безумоўна, мы не будзем зараз упамінаць аб красамоўных палкіх фразах (О! Усе мы добра ведаем, які прамоўца Егісаран!) Не будзем гаварыць і аб пяшчотных уздыхах і аб тэмпераментным бляску п'яных вачэй пры размовах з дачкою гаспадыні. Скажам толькі аб тым, што апошняя не вытрымала приставанняў уноў з'явіўшагася ферціка і паскардзілася маці...

Час прабіў. Пасля п'янага скандалу, зробленага ім у доме, будучага юрыста папрасілі вызваліць памяшканне, якое дарэчы ён вельмі забрудзіў (некалькі дзён спецыяльна наняты чалавек выскрабаў, бяліў, мыў і праветрываў пакой).

Егісаран не пярэчыў і не прасіў аб літасці. Наадварот, жаданне гаспадыні было выканана з такой хуткасцю, якой-бы пазайздросціў сам Паджабрын. Яшчэ-б! У галаву Івана Савіча не прыходзіла такая бліскучая ідэя, як пакінуць кватэру, не здаўшы ключы і не заплаціўшы за пражытак. У непагодлівы дзень, калі спусціліся пацемкі і вуліца стала пустэльнаю, Егісаран прыадчыніў дзверы, прасунуў нос у шчыліну, і, пераканаўшыся, што нікога няма, вышмыгнуў на брук. Ён хутка крочыў, нават не адчуваючы цяжару чамаданаў. Сэрца аж трапяталася ад радасці: 250 рублёў доўгу за кватэру можна будзе выкарыстаць на гарэлку.

У пустым пакоі на стале гаспадыня знайшла толькі 15 рублёў, якія Егісаран пакінуў, мабыць, для таго, каб пакрыць расходы на пошукі студэнта-жуліка.

Далёка ўсё-ж Паджабрыну да Егісарана: напэўна, ферцікі раней імелі больш сумлення!

А. ПЛАТАЎ.

ПА СЛЯДАХ НАШЫХ ВЫСТУПЛЕННЯЎ

„БЕРАГЧЫ СОЦЫЯЛІСТЫЧНУЮ МАЁМАСЦЬ“ „КАЛІ МІНУЛА ДВАНАЦЦАЦЬ...“

Пад такімі загалоўкамі ў нашай газеце былі надрукаваны матэрыялы, якія ўказвалі на парушэнні некаторымі студэнтамі правілаў соцыялістычнага супольнага жыцця ў інтэрнаце № 1.

Як паведаміў нам старшыня прафкома універсітэта Д. Марчанка, на днях жыллёва-бытавая камісія прафкома разам са студсоветам інтэрната абмеркавала надрукаваныя ў газеце матэрыялы. Камісія адзначыла, што факты, аб якіх паведамляла газета, падцвердзіліся.

Камісія выклікала на пасяджэнне парушальнікаў правілаў соцыялістычнага жыцця, абмеркавала іх паводзіны і зрабіла ім папярэджанне. Студэнт I курса геолага-геаграфічнага факультэта Хаценчык за парушэнне правілаў выключан з інтэрната.

Жыллёва-бытавая камісія і студсовет інтэрната намецілі рад мерапрыемстваў, накіраваных на ліквіданне выяўленых недахопаў.

Быць выхавацелем студэнтаў

У гады Вялікай Айчыннай вайны пасля вызвалення Мінска ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў умовы вучобы студэнтаў у аднаўляўшыхся тады карпусах універсітэта безумоўна былі больш цяжкімі, чым зараз. Тады студэнты адначасова і вучыліся, і аднаўлялі сталіцу сваёй рэспублікі, свой універсітэт. Не хапала кніг, абсталявання, электраасвятлення, абмежаваным было харчаванне.

У гэтых умовах выкладчыцкі калектыў сумесна з актывам студэнцкіх грамадскіх арганізацый імкнуўся выхоўваць у студэнтаў жаданне дабіцца неабходных ведаў ва ўмовах цяжкой працы. Такая выхаваўчая работа праводзілася на лекцыях, у час правядзення суботнікаў, на вечарах і ў гутарках, прысвечаных пытанням навукі, літаратуры.

У наступныя пасляваенныя гады з аднаўленнем народнай гаспадаркі рэзка палепшылася матэрыяльнае становішча студэнтаў, умацавалася матэрыяльная база універсітэта і, натуральна, вучэбная работа стала больш арганізаванай. Адначасова значна павысіліся і патрабаванні да студэнтаў.

Зараз у новых умовах спатрэбіліся новыя формы выхаваўчай работы. Але не ўсе прапанаваныя віды работы аказаліся аднолькава станоўчымі. Так, напрыклад, на практыцы не прынесла жаданых вынікаў увядзенне абавязковага наведвання выкладчыкамі студэнтаў у пакоях інтэрнатаў для правядзення гутарак. Абмежаваны эфект мелі таксама і абавязковыя штотыднёвыя гутаркі выкладчыкаў, замацаваных за пэўнымі курсамі. Першая форма была неэфектыўнай, таму што яна аказалася адарванай ад жыцця факультэта. Ды і пры кароткатэрміновых наведваннях выкладчыкаў праводзімая работа не магла прыняць сістэматычнага характару. Гэта не значыць, што наведваць інтэрнаты зусім не трэба; але нам здаецца, не трэба пераацэньваць значэння такога мерапрыемства. Што датычыцца штотыднёвых абавязковых гутарак выкладчыкаў са студэнтамі на курсах, то яны фактычна ператварыліся ў палітінфармацыі. Такую работу, безумоўна, праводзіць карысна, але думаць, што яна замяніць усю выхаваўчую работу, было-б памылкай.

У бягучым навучальным годзе на геолага-геаграфічным факультэце за кожным выкладчыкам быў замацаваны адзін з курсаў з тым, каб замацаваны выкладчык адказваў за выхаванне ўсяго курса. Выхаваўчая работа выкладчыкаў павінна быць шматграннай па зместу. Праводзіць яе патрэбна ўсім калектывам. Больш важныя пытанні выхавання нават у адносінах да асобных студэнтаў трэба абмяркоўваць на перыядычных нарадах выкладчыкаў, якія склікаюцца дэканатамі, з абавязковым удзелам прадстаўнікоў комсамольскіх і профсаюзных арганізацый факультэта, а, калі неабходна, то і курсаў.

Замацаванне выкладчыкаў за старэйшымі курсамі такіх факультэтаў, як хімічны, біялагічны лепш за ўсё было-б праводзіць па групах спецыялізацыі. У гэтым выпадку замацаваныя выкладчыкі атрымалі-б магчымасць выклікаць студэнтаў на пасяджэнні кафедраў для абмеркавання іх паводзін, акадэмічнай паспяховасці, іх удзелу ў навуковай гуртковай рабоце. Гэта-б палегчыла работу факультэцкіх нарад.

Многія выкладчыкі (прафесары А. В. Фурсенка, Накаўнік, дацэнт Шкляр) праводзяць карысную выхаваўчую работу ў час чытання лекцый, дакладаў, пры правядзенні лабараторных і практычных заняткаў. У той-жа час многія з выкладчыкаў, галоўным чынам з ліку сумяшчальнікаў, праходзяць міма недастойных паводзін асобных студэнтаў, не звяртаюць увагі на іх несяброўскія адносіны да таварышаў, на неахайныя адносіны да кніг, абсталявання.

Вялікае значэнне мае разумнае выкарыстанне студэнтамі часу. Студэнты не маюць часта пэўнага рэжыму дня, у выніку яны скардзяцца, што ў іх няма часу для самастойнай работы.

Трэба таксама рэгуляваць грамадскія даручэнні студэнтаў. Нецярпіма становішча, калі адзін студэнт мае па 3—4 даручэнні, а другі не мае ніводнай нагрузкі. Профсаюзным і комсамольскім арганізацыям трэба строга сачыць, каб кожны студэнт меў пастаяннае, але толькі адно грамадскае даручэнне.

Асабліва карысна было-б для студэнтаў работа па прапагандзе ведаў сярод насельніцтва, пазакласная работа ў школах, дзе яны дапамагалі-б выхоўваць навучэнцаў і выхоўваліся-б самі.

Галоўная задача выкладчыкаў заключаецца ў тым, каб падрыхтаваць выпускнікоў да выканання асноўнага канчэння універсітэта—плённай працы ў школе, на вытворчасці.

Нарэшце, выкладчыкам трэба памятаць, што калі яны хочуць дабіцца поспеху ў выхаваўчай рабоце, то, яны перш за ўсё, самі павінны з'яўляцца прыкладам у грамадскім жыцці, быць энтузіястамі сваёй справы. Толькі ў гэтым выпадку яны будуць карыстацца аўтарытэтам у студэнтаў, будуць сапраўднымі выхавацелямі новага пакалення будаўнікоў комунізма.

Дацэнт В. ДЗЯМЕНЦ'ЕЎ.

Ад рэдакцыі. Рэдакцыя газеты «За сталінскія кадры» пасля рашэння партыйнага бюро аб ролі выкладчыкаў у выхаваўчай рабоце сярод студэнтаў пачынае друкаваць артыкулы навуковых работнікаў аб вопыце і формах удзелу ў грамадскім жыцці і выхаванні маладых спецыялістаў. Запрашаем выказацца па гэтаму пытанню ўсіх выкладчыкаў, якія замацаваны за курсамі.

Узорна падрыхтавацца да сесіі— абавязак кожнага студэнта

★ ★ ★ ★

ПРАЦУЕМ СІСТЭМАТЫЧНА

Студэнты другога курса аддзялення фізікі павінны здаць у зімовую сесію некалькі складаных экзаменаў. Каб паспяхова справіцца з гэтай задачай, большасць студэнтаў цяпер сістэматычна працуе над кнігай.

На семінарскіх і практычных занятках часта выступае Л. Мінкевіч. Яго змястоўныя адказы сведчаць аб тым, што да сесіі ён прыдзе добра падрыхтаваным. Настойлівая вучоба ў яго спалучаецца з грамадскай работай. Л. Мінкевіч актыўна падтрымлівае кожнае мерапрыемства, удзельнічае ў спартыўных спаборніцтвах. Рэгулярна рыхтуюцца да семінарскіх і практычных заняткаў Н. Кандрашоў, П. Балдуеў, І. Яўменава і Н. Сінякова.

Вялікай павагай карыстаецца на курсе А. Пазняк. Ён дапамагае ў вучобе сваім аднакурснікам, растлумачвае ім незразумелыя пытанні. Добры прыклад дае аднакурснікам сакратар комсамольскага бюро курса Л. Бічанкоў. Яго выступленні на семінарскіх занятках дакладныя і прадуманыя. Добрасумленна рыхтуюцца да заняткаў студэнты Н. Цернігор'ева і А. Рудой.

Але яшчэ не ўсе студэнты нашага курса ўсвядомілі важнасць сістэматычнай работы над вучэбным матэрыялам. Пасіўнымі наведвальнікамі семінараў з'яўляюцца. А. Пракапчук і З. Ліўшыц. Наогул, Пракапчук адмежаваўся ад жыцця курса.

Некаторыя студэнты дрэнна вядуць сябе на лекцыях, што перашкаждае астатнім весці канспектаванне. М. Волк-Левановіч рашыла, што калі яна хутка рашае задачы па матэматыцы, то гэта дае ёй права размаўляць на занятках, недысцыплінавана весці сябе. Не адстаюць ад яе і Н. Баканенка, О. Матусевіч, Л. Сарока. А група мала звяртае ўвагі на гэтых парушальнікаў дысцыпліны.

В. ГАЛУБОВІЧ.

ПРАВІЛЬНА РАЗМЯРКОЎВАЮ ЧАС

У зімовую сесію я буду здаваць складаныя экзамены па картаграфіі і геамарфалогіі і працаёмкі залік па фізічнай геаграфіі свету. Таму цяпер я імкнуся мэтазгодна выкарыстоўваць кожную хвіліну.

У нас вельмі напружаны час. Кожны дзень чытаецца па чатыры, а то і па пяць лекцый. Вось чаму я рашыла скласці цвёрды рэжым дня.

Пасля заняткаў я штодзённа з 4 да 8 гадзін вечара працую над кнігай. Большую частку гэтага часу я адводжу на вывучэнне курса фізічнай геаграфіі частак свету, адшукваю на карце назвы тых гор і рэк, аб якіх гаворыцца ў падручніку.

Мне здаецца, што чатырох гадзін самастойнай працы дастаткова.

Астатні час у мяне ідзе на выкананне грамадскіх даручэнняў, на адпачынак. Два разы ў тыдзень я бываю на рэпетыцыях танцавальнага гуртка, а ў сераду еду на аўтазавод, дзе працую агітатарам. У астатнія дні пасля 8 гадзін вечара чытаю мастацкую літаратуру або наведваю кіно. Перад сном пераводжу некалькі старонак тэксту на замежнай мове.

Спадзяюся, што цвёрды рэжым дня дапаможа мне паспяхова закончыць зімовую экзаменацыйную сесію.

Р. ПАЎЛОВІЧ,
студэнтка ІІ-га курса аддзялення геаграфіі.

ДАПАМАГАЕ ЎДЗЕЛ У РАБОЦЕ ГУРТКА

Маім любімым прадметам з'яўляецца палітычная эканомія. Пры падрыхтоўцы да семінараў я дэталёва канспектую творы класікаў марксізма-ленінізма, складаю падрабязны план адказу і прадумваю кожнае пытанне. У гэтым мне вельмі дапамагае ўдзел у рабоце навуковага гуртка па палітэканоміі, пасяджэнні якога я наведваю рэгулярна. Цяпер я распрацоўваю тэму «Узмацненне паразітызма і загніванне капіталізма пасля другой сусветнай вайны». На чарговых занятках гуртка гэтая тэма будзе пастаўлена на абмеркаванне.

Я імкнуся размяркоўваць свой час так, каб яго хапала і на падрыхтоўку да семінараў, і на самастойную вучобу, і на адпачынак. Для працы над кнігай я адводжу кожны дзень не менш 5 гадзін. Асаблівую ўвагу звяртаю на грамадзянскае права. Па гэтаму прадмету я чытаю не толькі падручнік, але і дадатковую літаратуру. Гэта мне дазволіць добра падрыхтавацца да экзаменаў.

Г. ГРАЧОВА,
студэнтка ІІ-га курса юрыдычнага факультэта.

КНІГІ ЧЫТАЮЦЦА... НЕКАЛЬКІ ГОД

(Пісьмо ў рэдакцыю)

Часта чытачы выходзяць з універсітэцкай бібліятэкі незадаволенымі. На кніжных паліцах зноў не аказалася патрэбнага падручніка, неабходнага мастацкага твору!

А ў гэты час на дошках аб'яў, на дзвярах бібліятэкі мы знаходзім доўгія спісы студэнтаў, якія па некалькі год не здаюць кніг. Напрыклад, Т. Сарока, студэнтка IV курса аддзялення журналістыкі, 17 снежня 1952 года ўзяла раман Джапарыдзе «Хеўская нявеста» і «чытае» яго да гэтага часу. Два гады ўжо трымае падручнік па псіхалогіі студэнт III курса аддзялення журналістыкі Сяргей Гаварко. Доўга не здае кніг Н. Крэмень (аддзяленне журналістыкі).

Першае месца па запазычанасці кніг займае аддзяленне геалогіі. Доўгі спіс тут узначальваюць Т. Махнач, Р. Шэмпель, Л. Цяўлоўская.

Звыш года студэнт Г. Гурыновіч «вывучае» змест пяці падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў, якія вельмі патрэбны і іншым студэнтам. Не адстаюць ад яго студэнты хімічнага факультэта В. Бароўская, Л. Власёнак і А. Эрдман.

Хіба нельга бібліятэцы знайсці больш дзейсныя спосабы ўздзеяння, чым вывешванне спісаў студэнтаў, якія не ліквідавалі запазычанасці? Можна і патрэбна.

М. АДАМАЎ.

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ

ПЕРАМОГА НАШЫХ ЛЁГКААТЛЕТАЎ

У нядзелю ў хімічным корпусе універсітэта адбыліся лёгкаатлетычныя спаборніцтвы па бегу на 30 метраў сярод спартсменаў буйнейшых ВНУ горада Мінска.

У спаборніцтвах удзельнічалі калектывы спартсменаў універсітэта, політэхнічнага інстытута, інстытута народнай гаспадаркі і лесатэхнічнага інстытута.

У залік ад нашага універсітэта і Беларускага політэхнічнага інстытута ўваходзілі 10 мужчын і 5 жанчын, а ад лесатэхнічнага інстытута і інстытута народнай гаспадаркі — 7 мужчын і 3 жанчыны.

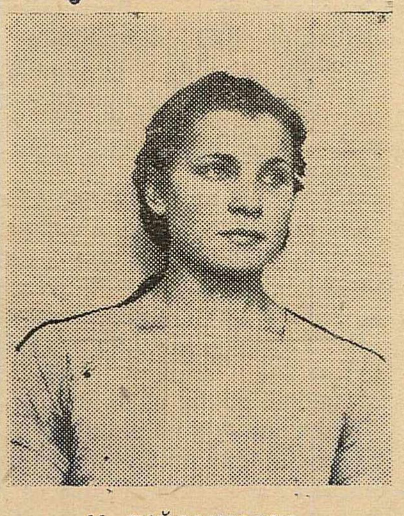

М. ЛАЎРЫНОВІЧ

А. ПАЎЛЮЧЭНКА

Ужо з першых забегаў высветлілася лепшая фізічная і спецыяльная падрыхтоўка універсітэцкіх спартсменаў. Пераможцам сярод жанчын вышла М. Лаўрыновіч, студэнтка геолага-геаграфічнага факультэта, з вынікам 4,8 секунды. Ёю-ж быў устаноўлены рэкорд універсітэта ў бегу на 30 метраў у зачыненым памяшканні—4,6 секунды, які быў паказаны ў папярэднім забегу.

Вострая спартыўная барацьба разгарнулася сярод мужчын. Але і тут яскрава была бачна перавага універсітэцкіх спартсменаў. У поўфінальных забегах за выключэннем Труса—спартсмена політэхнічнага інстытута—удзельнікамі былі толькі спартсмены нашага універсітэта. У фінале барацьба разгарнулася паміж студэнтам гістфака А. Паўлючэнка і студэнтам юрыдычнага факультэта Л. Гулякевічам. Абодва закончылі дыстанцыю з выдатным вынікам—4,0 секунды. Пасля нарады судзейскай калегіі пераможцам быў прызнаны А. Паўлючэнка, які быў на грудзі уперадзе.

Спаборніцтвы паказалі, што работа ў лёгкаатлетычнай секцыі універсітэта (старшы трэнер В. Кушнароў) добра наладжана.

Цяпер нашы лёгкаатлеты рыхтуюцца да першынства ДСТ «Навука» г. Мінска і да зімовага першынства ДСТ «Навука» Совецкага Саюза, якое адбудзецца ў Ленінградзе.

І. ДАБРАЛЮБАЎ.

СТРАЛКОВЫЯ СПАБОРНІЦТВЫ

Ва універсітэце прайшлі міжфакультэцкія стралковыя спаборніцтвы трэцяй круглагадавой спартакіяды. У спаборніцтвах прыняло ўдзел 8 факультэцкіх каманд. У першыя тры дні змагаліся каманды біёлага-глебавага факультэта, хімічнага, гістарычнага і філалагічнага факультэтаў.

У выніку спаборніцтваў лідэрам аказалася каманда хімічнага факультэта, у якой у сярэднім на ўдзельніка прышлося 256,6 ачка. Усяго толькі на 0.3 ачка на ўдзельніка адстала каманда біёлага-глебавага факультэта.

Услед за імі ў барацьбу ўступілі каманды юрыдычнага, геолага-геаграфічнага і фізіка-матэматычнага факультэтаў. Добра падрыхтаваная каманда геолага-геаграфічнага факультэта закончыла стральбу з выдатным вынікам і заваявала першае месца. Сярэдні вынік каманды—273,44 ачкі з 300 магчымых на кожнага ўдзельніка. На другое месца вышла каманда фізіка-матэматычнага факультэта з вынікам 258,08 ачкоў; трэцяе месца заваявала каманда хімічнага факультэта. Наступныя месцы занялі каманды біёлага-глебавага факультэта, аддзялення журналістыкі. гістарычнага і філалагічнага факультэтаў. Непадрыхтаванай прышла да спаборніцтваў каманда такога вялікага факультэта, як юрыдычны, якая заняла апошняе месца з сярэднім вынікам у 211, 16 ачка.

Вельмі настойлівай была барацьба за асабістае першынство. Да канца спаборніцтваў тры ўдзельнікі—В. Пасюкевіч, І. Загорская і Л. Кабановіч—прышла з аднолькавым вынікам у 231 ачко з 300 магчымых. Па адзінагалоснаму рашэнню судзейскай калегіі пераможцам быў прызнаны студэнт IV курса геолага-геаграфічнага факультэта В. Пасюкевіч.

Добрых вынікаў дасягнулі студэнты геолага-геаграфічнага факультэта Б. Брэйва, Л. Генералава, Л. Дубяга, Ю. Маркава, Е. Нікіцін, студэнты фзімата В. Іваноў, І. Котава і студэнтка аддзялення журналістыкі Маскаленка.

Трэба адзначыць чоткую работу судзейскай калегіі (галоўны суддзя спаборніцтваў Л. Лыкін).

Л. КАБАНОВІЧ, намеснік галоўнага суддзі спаборніцтваў,
М. МАЦЮТА, суддзя.

◆ ◆ ◆

ДЫСПУТ ПА ТВОРУ І. ЭРЭНБУРГА „АДЛІГА“

Шумна было ў пяцьдзесят восьмай аўдыторыі біялагічнага корпуса. На дыспут па кнізе І. Эрэнбурга «Адліга» сабраліся студэнты амаль з усіх факультэтаў.

Вядома, што гэтая кніга выклікала сярод чытачоў шматлікія меркаванні, спрэчкі. Летам гэтага года на старонках «Літаратурнай газеты» са сваім артыкулам аб аповесці «Адліга» выступіў К. Сіманаў. Прайшло зусім нямнога часу, і на старонках гэтай-жа газеты з'явіўся артыкул І. Эрэнбурга ў адказ на выступленне К. Сіманава. Некалькі раз змяшчала «Літаратурная газета» і водгукі чытачоў аб кнізе.

Усё гэта зусім натуральна, таму што аўтар у сваім творы паставіў многія пытанні жыцця совецкіх людзей: тут і адносіны іх да мастацтва, тут і іх асабістыя ўзаемаадносіны і іншыя. Толькі па-рознаму і не так, як у сваіх ранейшых творах, паказаў І. Эрэнбург розныя бакі нашага жыцця. А совецкі чытач, актыўны ўдзельнік гэтага жыцця, вельмі патрабавальны да пісьменнікаў, да іх твораў.

Вось чаму сярод студэнтаў нашага універсітэта дыспут па кнізе І. Эрэнбурга выклікаў вялікую цікавасць.

Ва ўступным слове аспірант кафедры зарубежнай літаратуры Б. Міцкевіч гаварыў аб вялікай ролі совецкай літаратуры ў выхаванні ў моладзі маральных якасцей совецкага чалавека.

— У нашай літаратуры створан поўнацэнны вобраз чалавека—чалавека-працаўніка. Вобраз чалавека соцыялістычнай эпохі служыць прыкладам у нашай барацьбе за комунізм, вучыць нас пераадольваць любыя цяжкасці. Але не такое-ж ураджанне пакідаюць у нас Пухаў, Танечка, Сабураў і іншыя вобразы з аповесці «Адліга». Гэта нікчэмныя людзі.

Многа гаварыў аб аповесці студэнт IV курса аддзялення журналістыкі Мальдзіс. Ён сказаў, што можна гаварыць толькі аб мастацкіх недахопах твора, але не аб яго ідэйнай заганнасці.

У сваім выступленні студэнтка III курса гістарычнага факультэта Хуцкая сказала, што яна не згаджаецца з К. Сіманавым, які выступіў супроць аповесці І. Эрэнбурга.

— Валодзя Пухаў—удалы вобраз аповесці,—гаворыць яна,—у нашым жыцці могуць яшчэ нараджацца Пухавы.

Тое-ж самае аб гэтым вобразе заўважыў і студэнт V курса аддзялення журналістыкі В. Тарас.

— Аўтар ўзнімае многа пытанняў, але ні на адно з іх не дае адказу,—адзначыў студэнт III курса біёлага-глебавага факультэта Ежынскі.—Аповесць «Адліга»—самы няўдалы твор у пісьменніка. Залішне многа ўвагі аўтар адводзіць недахопам совецкага грамадства.

Таму, як паказаны ў аповесці ўзаемаадносіны герояў, прысвяціў сваё выступленне Раецкі. Аб адмоўных баках кнігі гаварылі студэнты Ганчарэнка, Гапоненка, Іўченкаў і другія.

Выступіўшая ў канцы дыспута выкладчыца Н. Багалюбава адзначыла вялікае значэнне для студэнтаў гэтага дыспуту і падвяла яго вынікі.

І. ШУЦІК,
студэнт першага курса аддзялення журналістыкі.

Метад калгаснага вучонага Т. С. Мальцава

У рэдакцыю газеты «За сталінскія кадры» паступіў рад пісьмаў студэнтаў, у якіх яны просяць расказаць аб сістэме земляробства, распрацаванай Т. С. Мальцавым.

Выконваючы пажаданне чытачоў, рэдакцыя друкуе сёння артыкул дацэнта біёлага-глебавага факультэта нашага універсітэта С. Калішэвіча, у якім ён расказвае аб гэтым метадзе.

Рашэнні лютаўска-сакавіцкага Пленума ЦК КПСС зрабілі велізарны ўплыў на далейшае развіццё сельскагаспадарчай навукі. У гэтых рашэннях наша партыя заклікае весці барацьбу супроць дагматызма і схаластыкі ў навуцы, супроць манаполіі асобных груп вучоных, ігнаруючых свежыя навуковыя сілы. Партыя патрабуе развіцця сельскагаспадарчай навукі на аснове калектыўнай творчасці вучоных і шырокага абагульнення перадавога вопыту калгасаў і соўгасаў, на аснове творчага супрацоўніцтва навукі і практыкі.

Цэнтральны Камітэт нашай партыі ўказаў, у прыватнасці, на непрадуманае і шаблоннае прымяненне травапольнай сістэмы земляробства, якое праводзілася ў радзе раёнаў краіны без уліку мясцовых асаблівасцей і ўмоў.

Заснавальнік травапольнай сістэмы земляробства В. Р. Вільямс, праводзячы вывучэнне пладароддзя глебы галоўным чынам ва ўмовах сярэдняй паласы еўрапейскай часткі нашай краіны, прышоў да вываду аб вядучай ролі ў структураўтварэнні глебы шматгадовых бабовых і злакавых траў. Свае вывады В. Р. Вільямс абагульніў у выглядзе травапольнай сістэмы земляробства, якая мае вялікае значэнне для пэўных зон.

Аднак многія паслядоўнікі В. Р. Вільямса ўзвялі яго вучэнне ў догму, дапускалі сур'ёзныя памылкі, лічачы травапольную сістэму земляробства прыгодным сродкам для ўздыму ўраджайнасці сельскагаспадарчых культур на ўсёй тэрыторыі Савецкага Саюза. Дагматычнае прымяненне палажэнняў аб травапольнай сістэме земляробства прывяло ў некаторых раёнах да вялікага скарачэння пасеваў зернавых культур за кошт пашырэння плошчаў пад шматгадовымі травамі, ураджайнасць якіх аказвалася нярэдка крайне нізкай.

Справядліва крытыкуючы шаблоннае прымяненне палажэнняў травапольнай сістэмы без уліку асаблівасцей канкрэтных раёнаў і гаспадарак, партыя разам з тым папярэджвае ад агульнага ахайвання яе. Травапольную сістэму земляробства неабходна і важна прымяняць у такіх раёнах, як, напрыклад, нечарназёмная зона краіны і наогул у тых месцах, дзе шматгадовыя травы даюць высокія ўраджаі.

Прыкладам смелых творчых шуканняў у навуцы і практыцы служыць сістэма земляробства, распрацаваная ў адпаведнасці з мясцовымі ўмовамі паляводам калгаса «Запаветы Леніна», Шадрынскага раёна, Курганскай вобласці, лаўрэатам Сталінскай прэміі Т. С. Мальцавым.

Калгасны вучоны засноўвае сваю сістэму на наступных прынцыпах. Згодна з палажэннем аб травапольнай сістэме земляробства шматгадовыя травы ўзбагачаюць глебу арганічнымі рэчывамі, садзейнічаюць стварэнню структуры глебы, а аднагадовыя разбураюць яе. Гэта тлумачыцца тым, што аднагадовыя расліны адміраюць летам, на адносна сухой глебе, і іх корні перагніваюць у аэробных умовах і хутка мінералізуюцца. Пагэтаму глебы не ўзбагачаюцца арганічнымі рэчывамі. Шматгадовыя-ж расліны адміраюць позна восенню, ва ўмовах больш вільготнай глебы (у анаэробных умовах), што вядзе да накаплівання перагною.

Метад, распрацаваны калгасным вучоным Т. С. Мальцавым, зыходзіць з таго, што і шматгадовыя, і аднагадовыя расліны ў аднолькавай меры ўзбагачаюць глебу арганічнымі рэчывамі. Уся справа ў тым, што штогадовае пераворванне глебы з пераварочваннем пласта рэзка змяняе ўмовы жыцця ў глебе мікраарганізмаў, узмацняе аэробныя працэсы і садзейнічае тым самым разбурэнню глебавай структуры. Такім чынам, разбурэнне глебавай структуры выклікаецца не самімі аднагадовымі раслінамі, а штогадовым узорваннем з пераварочваннем глебавага пласта.

Сістэма земляробства, распрацаваная Т. С. Мальцавым, дазваляе абыходзіцца ў севазвароце без пасеваў шматгадовых траў (там, дзе яны даюць нізкія ўраджаі) і замяніць іх больш ураджайнымі аднагадовымі травамі, значна пашырыць пасевы зернавых культур. Гэта мае вялікае гаспадарчае значэнне.

Т. С. Мальцавым распрацавана новая сістэма апрацоўкі глебы, асноўнай мэтай якой з'яўляецца стварэнне моцнага глебавага пласта з добра складзенай трывалай камякаватай структурай.

Глеба ўзорваецца на глыбіню 40—50 см без пераварочвання пласта адзін раз на ўсю ратацыю 4—5-польнага севазвароту. Ворыва вытвараецца асобнымі плугамі без прадплужнікаў і адвалаў. Пры такім ворыве глебавыя пласты перамешваюцца нязначна і застаюцца ў асноўным на сваім месцы. Пасля гэтага вытвараюцца пасевы на працягу 3—4 год збожжавых і іншых аднагадовых культур па лушчонаму іржышчу без узорвання. Такая апрацоўка глебы можа даць вялікія ўраджаі і на землях з малаўрадлівым слоем, у тым ліку і на дзірвана-падзолістых.

Асабліва вялікае значэнне ў сістэме Т. С. Мальцава адводзіцца апрацоўцы папаравага поля перад пасевамі азімых культур. Яно ў пачатку чэрвеня глыбока рыхліцца безадвальнымі плугамі на глыбіню 40—50 см. Па меры паяўлення сарнякоў поле лушчыцца дыскавымі лушчыльнікамі і пасля дажджоў барануецца лёгкімі боранамі.

У наступную вясну поле барануецца зноў, пасля чаго праводзіцца сяўба вузкарадным або перакрыжаваным спосабам.

У далейшым, пасля азімых поле не ўзорваецца, а толькі апрацоўваецца дыскавымі культыватарамі, а затым, як з'явяцца пустазелле, культывацыю робяць зноў, але ўжо ў другім напрамку. У такім выглядзе поле застаецца на зіму, а вясной барануецца, дыскуецца і засяваецца.

На апрацаваных такім чынам палях Т. С. Мальцаў атрымоўвае ад 20 да 40 цэнтнераў пшаніцы з гектара.

Новая сістэма апрацоўкі глебы, прапанаваная Т. С. Мальцавым, мае вялікае значэнне ў захаванні і далейшым павышэнні ўрадлівасці глебы, што асабліва важна пры асваенні цалінных і абложных зямель.

Т. С. Мальцаў лічыць распрацоўку сваёй сістэмы яшчэ далёка незакончанай, і тое, чаго ён дасягнуў, неабходна, па яго думцы, праверыць у другіх раёнах нашай краіны, кліматычныя і глебавыя ўмовы якіх адрозны ад заходнесібірскіх. У прыватнасці, ва ўмовах Беларусі неабходна шырока праверыць метад Мальцава на нашых кіслых, дзірвана-падзолістых глебах.

Акадэмія навук БССР і кафедры глебазнаўства нашага універсітэта арганізуюць ужо з вясны 1955 года вопытную праверку метада Т. С. Мальцава ва ўмовах Беларускай ССР.

С. КАЛІШЭВІЧ,
дацэнт.

Палепшыць работу даследчых гурткоў

Нягледзячы на тое, што навукова-даследчая работа студэнтаў у гуртках на біёлага-глебавым факультэце пастаўлена нядрэнна і факультэт займае па яе арганізацыі першае месца ва універсітэце, студэнцкае навуковае таварыства ў нас па сутнасці мала прыкладае да гэтага намаганняў.

Як высветлілася на справаздачна-выбарчым сходзе СНТ, якое адбылося ў апошніх чыслах мінулага месяца, былы састаў Савета СНТ нават не ведаў, колькі членаў налічваюць навукова-даследчыя гурткі біёлага-глебавага факультэта.

Выступаючыя на справаздачным сходзе справядліва адзначылі, што Совет СНТ у лепшым выпадку быў рэгістратарам падзей у навуковым жыцці гурткоў і не аказваў ніякага садзеяння ў паляпшэнні іх работы.

Даўно вядома, што гурткі фізіялогіі (кіраўнік Г. С. Юньева) і мікрабіялогіі (кіраўнік А. А. Езубчык) працавалі і працягваюць працаваць горш, чым іншыя гурткі на факультэце. Тым не менш, ні Совет СНТ, ні кіраўнікі гурткоў не прынялі ніякіх мер да паляпшэння работы гэтых гурткоў.

Больш глыбока ўнікаць у навуковую дзейнасць гурткоў, актыўна дапамагаць ім у наладжванні поўнацэннай работы, арганізаваць паболыш цікавых лекцый і дакладаў па асноўных праблемах навукі, сустрэч з выдатнымі дзеячамі навукі, актыўна ўдзельнічаць у падрыхтоўцы і правядзенні аглядаў, канферэнцый, конкурсаў,—вось тыя асноўныя задачы, якія ўваходзяць у абавязак Совета СНТ. Пры цесным узаемадзеянні з камсамольскай, прафсаюзнай і іншымі грамадскімі арганізацыямі ўноў абраны камітэт СНТ павінен ліквідаваць недахопы і ўзняць навуковую работу студэнтаў на біёлага-глебавым факультэце на больш высокі ўзровень.

Б. ЧЭЧУГА,
студэнт 5-га курса, старшыня Совета СНТ.

ЛЕКЦЫЯ АБ МІЖНАРОДНЫМ СТАНОВІШЧЫ

Нядаўна ў чытальнай зале універсітэта загадчыкам лектарскай групы пры ЦК КПБ тав. Ступнікавым была прачытана лекцыя аб міжнародным становішчы.

Лекцыя была праслухана з выключнай цікавасцю. У канцы лекцыі тав. Ступнікаў адказаў на шматлікія пытанні выкладчыкаў і студэнтаў.

Чэмпіёны ДСТ „Навука" па шахматах

Закончыліся спаборніцтвы на першынство Белсовета ДСТ «Навука» па шахматах. У спаборніцтвах прынялі ўдзел мацнейшыя шахматысты таварыства.

У выніку ўпартай барацьбы I-ае месца заваяваў універсітэцкі спартсмен студэнт V курса фізіка-матэматычнага факультэта кандыдат у майстры А. Ройзман. На другое месца вышаў студэнт II курса гэтага-ж факультэта першаразраднік З. Ліўшыц.

Моладзь краін народнай дэмакратыі ў барацьбе за соцыялізм

По старонках часопісаў краін народнай дэмакратыі

У той час, як у капіталістычных краінах Захаду ўсё мацней і мацней адчуваецца подых крызісу, расце галеча народных мас, у краінах народнай дэмакратыі з кожным днём павышаецца добрабыт працоўных, якія з кожным днём усё бліжэй і бліжэй падыходзяць да светлага соцыялістычнага жыцця. З забітых і прыгнечаных у мінулым, краіны дэмакратычнага лагеру ператвараюцца ў краіны з перадавой культурай, магутнай прамысловасцю і сельскай гаспадаркай.

Актыўна ўдзельнічае ў барацьбе за пабудову соцыялізма моладзь народна-дэмакратычных краін. Арганізацыі моладзі з'яўляюцца тут бліжэйшымі памочнікамі комуністычных і рабочых партый. Малады чалавек у народна-дэмакратычных краінах акружаны ўвагай і клопатамі. Ён мае права ісці вучыцца ў любую ВНУ, школу або працаваць на заводзе ці ў сельскай гаспадарцы.

Пленумы ЦК комуністычных і рабочых партый, якія абдыліся ў мінулым годзе, прынялі рашэнні аб неабходнасці павышэння выпуска тавараў народнага ўжытку і аб ўздыме сельскай гаспадаркі. Моладзь горача адгукнулася на гэтыя рашэнні і прыняла самы актыўны ўдзел у іх ажыццяўленні. Так, у ГДР з кожным днём шырыцца масавы рух пад лозунгам: «Рабочыя—у вёску!»—Гэты рух мае мэтай накіраваць былых сельскіх рабочых, майстроў, тэхнікаў, інжынераў, працуючых зараз на фабрыках і заводах, на часовую або сталую работу ў сельскай гаспадарцы. Тысячы маладых немцаў, адгукнуўшыся на гэты заклік, ужо прапанавалі свае паслугі вытворчым кааператывам і народным маёнткам.

У падрыхтоўцы спецыялістаў сельскай гаспадаркі вялікую ролю ў ГДР адыгрываюць працоўныя калоніі, дзе вучацца і працуюць юнакі і дзяўчаты. Гэтыя калоніі, якіх у ГДР каля 30, агорнуты ўсебаковымі клопатамі ўрада.

У Польскай Народнай рэспубліцы на працягу 1954-55 гадоў будзе асвоена каля 800 тысяч гектараў абложных зямель. Першымі добраахвотнікамі, якія паехалі на асваенне новых зямель, былі юнакі і дзяўчаты. Тысячы прадстаўнікоў польскай моладзі выехалі ўжо на новыя землі ў Ольштынскае, Беластоцкае і іншыя ваяводствы краіны. У дапамогу маладым патрыётам дзяржава накіравала шматлікую тэхніку. Маладыя палякі таксама актыўна ўдзельнічаюць у будаўніцтве першых соцыялістычных гарадоў Польшы—Сталінгруда, Новай Гуты і іншых.

Юнакі і дзяўчаты Чэхаславакіі сталі першымі праваднікамі рашэнняў Х з'езда КПЧ, на якім асаблівая ўвага была ўдзелена сельскай гаспадарцы. Закончыўшыя васьмігадовую школу актыўна ідуць у сельскагаспадарчыя вучылішчы, дзе вывучаюць пладаводства, гародніцтва, біялогію і іншыя дысцыпліны.

Вялікая цяга ў моладзі Чэхаславакіі да вывучэння рускай мовы. З ахвотай яе вывучаюць тысячы юнакоў і дзяўчат у школах і навучальных установах краіны.

Недалёка ад горада Ліпно на рацэ Влатаве будуецца Шумаўскае мора. Першымі будаўнікамі, якія прышлі сюды, былі прадстаўнікі чэхаславацкай моладзі.

Маладыя балгары з'яўляюцца першымі будаўнікамі соцыялістычнага горада Балгарыі Дзімітраўграда.

На будаўніцтве шашы Цінхай—Тыбет у Кітаі маладзёжныя брыгады ў два разы перавыконваюць нормы выпрацоўкі. Адначасова яны займаюцца ліквідацыяй непісьменнасці сярод будаўнікоў. Раней насельніцтва Кітая, якое складае адну чвэрць насельніцтва зямнога шара, было амаль непісьменным. Пагэтаму адной з задач, якія стаяць перад КНР, з'яўляецца ліквідацыя непісьменнасці. Актыўны ўдзел прыняла ў гэтым мерапрыемстве моладзь Кітая. Толькі што вывучыўшы першыя іерогліфы, яна ўжо пачынае знаёміць з імі старэйшыя пакаленні, якія не мелі магчымасці вучыцца раней.

На фабрыках і заводах, у сельскагаспадарчых кааператывах і дзяржгаспадарках можна сустрэць маладых герояў працы. Усе яны поўныя рашучасці змагацца за новае светлае жыццё.

Удзельнічаючы ў будаўніцтве новага жыцця, моладзь краін народнай дэмакратыі бярэ прыклад са сваіх совецкіх сяброў. Яна дэталёва вывучае вопыт будаўнікоў Комсамольска-на-Амуры, Магнітагорска, Днепрагэса, Волга-Дона, Каховскай, Куйбышэўскай і Сталінградскай ГЭС. Сотні маладых палякаў, венграў, албанцаў, чэхаў, балгараў, кітайцаў, карэйцаў вучацца ў ВНУ Масквы і сталіц саюзных рэспублік. Пасля заканчэння інстытутаў, універсітэтаў яны праходзяць практыку на нашых заводах і фабрыках, авалодваючы ўсім лепшым, каб правесці гэтае лепшае ў жыццё ў сябе на радзіме. Так, напрыклад, у Румыніі на заводзе імя 23 жніўня працуе многа моладзі, якая вучылася ў СССР. Маладыя людзі прывезлі з сабой багатыя веды і робяць вялікі ўклад у творчую работу завода.

Рэдактар В. Л. ШАЦІЛА.

АТ 10652 Мінск, друкарня Выдавецтва Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя В. І. Леніна. Заказ 800